

Ernest (Erno) Lanji, (Pešta, 1861. - Subotica, 1923. godine)

Erne Lanji (Lanyi Ernő), bio je mađarski kompozitor, muzički pedagog i kulturni poslenik

Rodio se u Pešti 19. juna 1861. godine, u porodici bogatog veletrgovca u ondašnjoj Austrijskoj carevini. Ljubav prema muzici je nasledio od svojih roditelja. Posle očeve smrti odlazi sa majkom u Pariz. U svojoj četrnaestoj godini odlazi u Beč, gde uči muziku, a odande odlazi na dalje usavršavanje po evropskim gradovima, gde postaje učenik tada najpoznatijih pedagoga i kompozitora Franca Lista, Ferdinanda Hilera i Johana Kristofa Keslera. Kao dirigent i muzičar radio je u bečkom pozorištu „Theater am Ring”, u pozorištu u Miškolcu, kao učitelj horskog pevanja u Pešti, dirigent u Koložvaru, Stonom Beogradu i Egeru. Stekao je veliko iskustvo jer je u to vreme delovao kao izvođač – svirao je nekoliko instrumenata, kao pedagog, a i kao organizator muzičkog života i kulturni poslenik.

U Suboticu je prvi put došao 1885. godine i radio je kao dirigent u pozorištu, u kojem je ostao samo jednu sezonu do 1886. godine. Na molbu Gradskog Saveta, zbog smrti bivšeg direktora Franca Gala, postaje novi direktor Muzičke škole. Lanji je reorganizovao ustanovu muzičke škole i podigao je na visok nivo. Pored klavirskog, gudačkog, duvačkog i pevačkog odseka otvorio je i teoretski odsek, a trajanje niže škole je povećao na tri, a srednje škole na četiri godine. Plan i program nastave je uskladio sa planom i programom Muzičke akademije u Budimpešti, a kolektiv škole je pojačao sa akademski obrazovanim muzičarima. Pravilnik usvojen 1908. godine nije dozvoljavao da na jednom času instrumenta bude više od šest učenika, dok ih je ranije moglo biti čak i deset.

Lanji je u školi osnovao muzičku biblioteku, nabavio nove instrumente i izborio se da muzička škola ima svoju stalnu zgradu – onu, u kojoj se ona i danas nalazi u Štrosmajerovoj ulici. Uprkos ratu broj upisanih učenika je bio u stalnom porastu. Naročito je veliko bilo interesovanje za klavir: 1917. godine samo na tom odseku se upisalo 273 učenika. Bilo je zaposleno pet profesora – uključujući i direktora. Umesto crkvenog orkestra osnovao je Gradski orkestar. Osnovao je i Radničko pevačko društvo, Ludoško pevačko društvo, pripremao je i Srpsko pevačko društvo za učešće na Bačvanskom takmičenju srpskih pesama, gde je ovo društvo osvojilo prvu nagradu. Pored svega ovoga zalagao se za rad Zanatlijskog pevačkog društva u Subotici koje danas nosi njegovo ime.

Imao je veliki talenat za melodiku i komponovao je toliko u duhu narodne pesme da je publika njegove pesme smatrala narodnim. Od njegovih kompozicija najčešće su se izvodile one koje je napisao za razne vokalne sastave. One su toliko postale popularne da su se izvodile bezbroj puta, a i štampane su u brojnim izdanjima. Pre svega komponovao je umetničku muziku, solo pesme, ali i horske kompozicije, kako duhovne za potrebe bogoslužjenja u rimo-katoličkoj katedralnoj crkvi Sv. Tereze Avilske, tako i svetovne, pretežno lirskog karaktera.

U crkvi Sv. Tereze Avilske je takođe izvršio neke promene tako da je popunjavanjem crkvenog – sada već gradskog – orkestra mogao da organizuje prvi simfonijski koncert u gradu i time je udario temelje Subotičkoj filharmoniji, koja je zvanično i osnovana 1908. godine. Lanji je i kao horovođa bio veoma uspešan, a subotički hor je pod njegovim vođstvom postao jedan od najboljih horova u Mađarskoj. Ernest Lanji je značajna ličnost mađarske kulture s početka 20. veka, koji je u velikoj meri doprineo unapređivanju muzičkog života u gradu gde su sa Subotičkom filharmonijom kao solisti svirali umetnici svetskog glasa kao što su: Bela Bartok, Pablo Kazals, Jan Kubelik i mnogi drugi.

Njegov se uticaj nije pružao samo na mađarsku horsku literaturu, nego i na radnički pokret. Pevačko društvo Sindikata prehrambenih radnika izabralo je za znamenje Lanjijevu pesmu: „Nek se ori pesma”.

Penzionisan je 24. avgusta 1919. godine, od kada je radio kao dirigent u crkvi Sv. Tereze Avilske do svoje smrti 10. marta 1923. godine.

Po svedočenju, peštanskog dnevnika “Pest Naplo”, Erne Lanjia je na poslednji počinak ispratilo 20.000 ljudi u Subotici. To znači da su ga ljudi poštovali i, što je vrlo retko, već za života zavoleli.

Po njemu je nazvana jedna ulica u Miškolcu, jedna u Subotici na Paliću, a po njemu nosi ime i jedno Kulturno umetničko društvo u Subotici.

Na Muzičkoj školi u Subotici gde je bio dugogodišnji director stoji spomen-ploča sa njegovom slikom i imenom, kao i nekoliko rečenica u Kojima se navodi da je bio director ove ugledne institucije.

Postoji Grobnica sa monumentalnim spomenikom koji je u čast Ernea Lanjia izradio poznati vajar Žigmund Štrobl u Subotici, a Zanatlijsko društvo “Erne Lanji” svake godine organizuje pomen u čast ovom kompozitoru kojeg su Subotičani toliko cenili, a koji je tom gradu i mađarskom narodu ostavio u nasleđe svoju posebnu, emocijom ispunjenu, muziku.

Erne Lanji, Neni

<https://www.youtube.com/watch?v=C0wamiAKIqQ>

Erne Lanji, Ave Maria

<https://www.youtube.com/watch?v=1NYsKwsmEZc>

Erne Lanji, Mađarska romansa

<https://www.youtube.com/watch?v=A125dEFcMMk>

